

Virve-Maria Toivonen

LAPSEN OIKEUDET JA OIKEUSTURVA

**Lastensuojeluasiat
hallintotuomioistuimissa**

Yliopistollinen väitöskirja, joka Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan suostumuksella esitetään julkisesti tarkastettavaksi Porthanian salissa PIII perjantaina 7.4.2017 kello 12.

With an English Abstract

Alma Talent
Helsinki 2017

Copyright © 2017 Talentum Media Oy ja tekijä

Kansi: Sirpa Puntti

Taitto: NotePad

ISBN 978-952-14-3074-9

ISBN 978-952-14-3076-3 (verkkokirja)

BALTO print, Liettua 2017

Anna palautetta kirjasta: protoimitus@almamedia.fi

” I’m still standing better than I ever did,
looking like a true survivor, feeling like a little kid...”

Elton John

ALKUSANAT

Lapsilla on taipumusta viedä minut mukanaan. Niin kävi tämän väitöskirjankin kanssa. Siitä huolimatta, että minulle oli jo varhain selvää hakeutua juristin uralle ja vaikka työni on useimmiten ollut hyvinkin mielekästä, vasta lasten oikeuksista löysin viimein oikeudellisen kotini. Lapsen oikeudet innoittivat minut myös väitöskirjan kirjoittamiseen. Innoitusta on matkan varrella toisinaan koeteltu, mutta tätä kirjoitettaessa voin ilokseni todeta sen vieneen perille saakka.

Yksin se ei olisi ollut mahdollista. Professori *Olli Mäenpää* otti ennakkoluulottomasti ohjatakseen työn, joka ei aiheeltaan ja toteutukseltaan välttämättä saumattomasti istunut hallinto-oikeuden oppiaineeseen. Parempaa työnohjaajaa en olisi voinut toivoa. Ollin tehokkuus ja tutkimuksellinen tarkkanäköisyys hämmästyttivät minut kerta toisensa jälkeen. Ollin pienimmätkin huomiot käsikirjoituksesta avasivat aina uusia näkökulmia työhöni niin sisällöllisesti kuin rakenteellisestikin. Kiitos Olli!

Erityisellä lämmöllä kiitan myös esitarkastajiani professori *Leena Halilaa* ja apulaisprofessori *Suvianna Hakalehtoa*, jotka molemmat ovat ystävällisesti lupautuneet myös vastaväittäjikseni. Esitarkastukseen lähti väitöskirja, johon olin vielä epämääräisesti tyytymätön osaamatta varsinaisesti paikantaa syytä tyytymättömyyteen. Esitarkastajien lausunnon jälkeen monet palaset loksahdivat kohdilleen ja väitöskirja sai – kaikkine siihen mahdollisesti edelleen jäänein puuttein – olennaisesti aikaisempaa kirkkaamman sisällön.

Väitöskirjatyön aivan alkumetreiltä lähtien osallistuin professori *Raimo Siltalan* johtamaan tutkijan aapiskouluun. Kiitos Raimo vaativasta, mutta aina inspiroivasta ja kannustavasta ohjauksesta. Kahdella aapiskoululai-

sella on erityinen paikka sydämessäni: *Niko Soininen* ja *Tiina Paloniitty* – toivottavasti ihmettelymme ja niistä kumpuavat keskustelumme jatkuvat tulevaisuudessakin! Erityiskiitos Nikolle siitä, että hän esikoislapsensa syntymän kynnyksellä kommentoi vielä rautaisen asiantuntevalla otteellaan väitöskirjaani.

Tutkijantyötäni olen jo pitkään saanut tehdä osana Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituuttia. Kiitos sen mutkattomalle työyhteisölle ja erityisesti tutkimusjohtaja *Kati Rantalalle* käsikirjoituksen perusteellisesta kommentoinnista. Kiitos myös ”kohtalotovereille”, *Elsalle* ja *Yairalle*, teitte väitöskirjan viimeistelystä kaksin verroin haus Kempaa! Aivan erityiset kiitokset työyhteisössä kuuluvat ystävälle ja kollegalle, oikeustieteen tohtori *Kaijus Ervastille*. Keppi ja porkkana akselilla Kaijuksen kannustus voidaan toisinaan laskea luokkaan Pustan paimenten ruoska, mutta viiltävän tehokas se on!

Kaijusta on kiittäminen myös siitä, että elämäni astui joukko upeita naisia. *Kirsikka Salminen*, *Henna Pajulammi*, *Anna Mäki-Petäjä-Leinonen*, *Laura Kalliomaa-Puha*, *Salla Silvola*, *Sanna Koulu* ja *Sanna Mustasaari*, kiitos että olette! On kunnia ihmetellä kanssanne paitsi lasten ja muiden vähemmistöryhmien oikeuksia, toisinaan myös elämää itsessään.

Tervetulleen vaihtelun tutkijantyöhön tarjosi väitöskirjaprosessin aikana Kuopion hallinto-oikeuden ylituomari, oikeustieteen tohtori *Veijo Tarukannel*. Kiitos Veijo mahdollisuudesta ratkoa lastensuojeluasioita Kuopion hallinto-oikeuden innostavassa ja innovatiivisessa työyhteisössä. Lämmin kiitos myös kaikille työtovereille Kuopiossa, olette huippuja!

Innoitusta ja energiaa tutkimustyöhön ovat niinikään antaneet käytännön tehtävien parissa toimivat lapsioikeusihmiset *Kirsi Pollari*, *Merike Helander*, *Esa Iivonen*, *Mirjam Araneva*, *Kati Saastamoinen* ja *Johanna Laisaari*. Erityiskiitos siitä, että pidätte minut ajan tasalla siitä missä kentällä mennään.

Talentum on ystävällisesti ottanut tutkimukseni julkaistavakseen. On ollut ilo työskennellä kustannustoimittaja *Inka Remonen-Niitepöldin* kanssa aineistoa painokuntoon hiottaessa. *Julie Uusinarkaus* on huolehtinut väitöskirjan tiivistelmän kääntämisestä. Lämpimät kiitokseni heille.

Lopulta on kuitenkin niin, että ilman kahta perhettä tätä väitöskirjaa ei olisi. Kiitos siis perheelle, johon synnyin ja perheelle, jossa olen nyt. Lapsuudenystäväni ja sielunsiskoni *Kati*, sinä olet ja olet aina ollut osa perhettäni. Kiitos elämänmittaisesta ystävydestä. Erityiset kiitokset kuuluvat myös elämäni kolmelle tärkeälle miehelle. Veljelleni *Karille* siitä, että saat minut aina nauramaan, lasteni isälle *Antille* kärsivällisyydestä ja neljästä ihmeel-

lisestä ihmiselämästä sekä puolisololleni *Jukalle* siitä, että toit rakkauden ja rauhan elämäni.

Emilia, Ida, Luukas ja Lilja, tässä tämä nyt on. Valmista tuli, vaikkakin liian usein yhteisen aikamme kustannuksella. Rakkaudella ja kiitollisena omistan tämän kirjan teille.

Metsätalolla loppiaisenä 2016

Virve Toivonen